

Seriál Labyrint světa a ráj srdce

Metodika k dílu: Za učeností k učeným

Základní informace naleznete v příloze „[Jak používat metodiky Labyrint](#)“.

Popis seriálu:

V každém díle vystupují tři hlavní postavy – **Poutník** (který představuje samotného Jana Amose Komenského), **Všudybud** (průvodce, který má právo být všude a volně se pohybovat v Labyrintu) a **Mámení** (tlumočník neboli komentátor). Od Mámení dostal Poutník brýle mámení, přes které vidí vše ve světě zkresleně v růžových barvách. Ale naštěstí je schopen nad brýlemi vidět svět takový, jaký doopravdy je. Poutník vstupuje do **Labyrintu světa**, aby našel štěstí, smysl života a své životní povolání. Na začátku dostal od **Osudu** povolení si nejprve vše prohlédnout a až pak si zvolit své povolání. Vládkyní celého světa je královna **Moudrost**, ve skutečnosti **Marnost**.

Průvodci přivádějí Poutníka mezi učené. Tam prý najde potěšení a pokrm pro svoji duši.

45 min

Osnova:

1. Video – Za učeností k učeným
2. Diskuze - Význam a smysl vzdělání
3. Vytrvalost a všestrannost, aktivita – Citáty
4. Pohybová aktivita - Životní moudrost
5. Diskuze - Užitečnost vzdělání
6. Závěr - shrnutí

Pomůcky: citáty a sada kartiček

Cíle:

1. Žák si uvědomí, že ve vzdělávání to bez určité míry sebezapření nejde, ale může v něm nacházet i radost a smysl
2. Žák pochopí, že životní moudrost zahrnuje i vzdělání
3. Žák je motivován usilovat o všestrannost a využívat své znalosti pro sebe i pro druhé

Hlavní myšlenka: Vzdělání není snadné, ale může přinášet radost. Ne každý, kdo je vzdělaný a má diplom, je také moudrý. Jak se dobrat k životní moudrosti? Vzdělání v kombinaci s moudrostí z nás může udělat lepšího člověka a přinášet užitek nejen nám, ale i společnosti.

7 min

1. Video - Mezi učenci

Pustíme video.

Co jste ve videu viděli?

Co se vám (ne)líbilo?

Co si představíte, když se řekne „vzdělávání“?

Video ukazuje, že škola je „vopruz“, výsledek je, že se učenci hádají jako nějakí troubové.

Myslíte si, že takto to Komenský zamýšlel? Byl to jeho pohled na proces vzdělávání?

Na vzdělání můžeme nahlížet různými pohledy a o tom bude dnešní program.

5 min

2. Diskuze - Význam a smysl vzdělání

Jeden spisovatel (R. Fulghum) to shrnul takto:

„Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce.“:

O všechno se rozděl.

Hraj fér.

Nikoho nebij.

Vracej věci tam, kde jsi je našel.

Uklízej po sobě.

Neber si nic, co ti nepatří.

Když někomu ublížíš, řekni „promiň“.

Vypadá to, že ty nejdůležitější věci jsme se ve školce naučili a jsme na život připraveni.

K čemu tedy potřebujeme další vzdělání?

Jak bys vysvětlil mladšímu sourozenci, že potřebuje chodit do školy?

Vedeme diskuzi s žáky.

(Např. naučit se týmově spolupracovat – příprava na pracovní kolektiv; získat díky vzdělání finančně dobře ohodnocenou práci; vzdělání ti může pomoci naplnit tvůj sen – být tím, kým chceš být, atd.)

(Pro zpestření je možné sehrát krátkou scénku – varianta pro hravé třídy; učitel zváží časové možnosti).

Možná jsme svými radami mladšímu sourozenci podobní postavě Mámení, která na začátku našeho videa říká Poutníkovi, že učenci mají jednodušší život. Proto za nimi jdou a říkají Poutníkovi,

že se mu to bude líbit.

Ale viděli něco, co se Poutníkovi nelíbilo. Vypadalo to, že vzdělávání je velké utrpení.

Někdy se i my cítíme podobně, zejména když máme pocit, že se učíme úplně zbytečnosti.

10 min

3. Vytrvalost a všestrannost, aktivita – Citáty

Asi se shodneme, že nějaké vzdělání potřebujeme (sami jste dokázali mladšímu sourozenci říci proč). Někdy nás ale napadá - proč se učíme zrovna trávicí soustavu láčkovců?

K čemu mi bude protonové číslo nebo větný rozbor?

Zkusíme na to přijít v následující aktivitě.

Aktivita - Citáty

Žáci přiřadí k citátům jejich autory (buď ve skupinách nebo pomocí aplikace Kahoot celá třída). Citáty jsou na papíře A4, k tomu sada kartiček s autory. Žáci pracují ve skupinách. Po skončení aktivity zkontrolujeme správnost.

Citáty:

„Nenáviděl jsem každou minutu tréninku, ale vždy jsem si říkal: Teď protrpíš trénink a žij zbytek života jako mistr.“ *Muhammad Ali, boxer*

„Na tréninku mi všichni mi říkali: „Emile, ty jsi blázen!“ Ale když jsem poprvé vyhrál na mistrovství Evropy, tak říkali: „Emile, ty jsi génius.“ *Emil Zátopek, běžec*

„Tak jako nepoužívané železo rezaví, stojatá voda zahnívá, či v zimě zamrzá, tak mozek bez cvičení leniví.“ *Leonardo da Vinci, umělec a vynálezce*

„Když vynechám trénink jeden den, tak to poznám já. Když vynechám trénink dva dny, pozná to učitel. Když vynechám trénink tři dny, pozná to obecnstvo.“ *Rudolf Nurejev, tanečník*

„Trénink je všechno! I květák není nic jiného než zelí pořádně vycepané.“ *Mark Twain, spisovatel*

Jaká je společná linka těchto citátů? Co nám z nich vyplývá?

Vedeme diskuzi s dětmi.

Očekávaný výstup:

Trénink je náročný fyzicky i pocitově, připadáme si jako blázni, nenávidíme to, ale za velkým úspěchem se ukrývá velká dřina. Například u sportu bývá tréninková příprava nezáživná, činky těžké. Herci a zpěváci se učí z paměti dlouhé texty, čímž (vy)trénují potřebnou část mozku.

Reflexe:

V životě bude mnoho chvil, kdy budeš muset udělat něco, co se ti dělat nechce.

Když se teď naučíš překonávat tyto pocity, nebudou pak překážkou ve tvém dalším úspěchu.

I když „ze zelí květák neuděláš“, ani z tebe nebude houslový virtuóz,

vždycky stojí za to posouvat své hranice a snažit se.

A protože dnes nemůžeme s jistotou říct, co všechno budeme v životě potřebovat a čím se budeme živit, je dobré trénovat mozek všestranně.

4. Životní moudrost

Vrátíme se k ukázce z úvodního videa. Uvidíme v ní, jak se také dá využít vzdělání.

Video – Hádky tří učenců (*jeden žere encyklopedii, další má knihy na sobě, třetí je má v kapsách*)

Jsou vzdělání, ale něco není v pořádku.

Co jim chybělo, že vznikl konflikt?

Vedeme diskuzi s žáky.

(*Např. chybí jim pokora, ochota ustoupit, zamyslet se, nadhled, úcta, laskavost, atd.*)

Můžeme být vzdělání, ale když nemáme dobrý charakter, můžeme být „ještě lépe zlí“.

(Vzdělání se dá i zneužít.)

Vraťme se k videu.

Poutník to viděl, a bylo mu z toho smutno. Zatoužil hledat moudrost a poznání.

Co tedy doopravdy potřebujeme znát, abychom mohli žít dobrý život?
Zkusíme si v následující aktivitě najít, bez čeho se skutečná moudrost neobejde.

8 min

Pohybová aktivita – Životní moudrost

Žáci stojí v zástupu za sebou, např. v uličce mezi lavicemi. Učitel čte nahlas jednotlivé výroky a žáci úkrokem doprava/doleva vyjadřují souhlas/nesouhlas. Učitel může stručně komentovat.

Výroky:

1. Když jsem přesvědčený, že mám pravdu, měl bych ji za každou cenu prosadit.
2. Dobré známky mi dávají pocit, že jsem dobrý.
3. Když něčemu nerozumím, je lepší to nedat najevo.
4. Umím se naučit i na předmět, který mě nebaví.
5. Raději pro jednu snesu špatnou známku, než abych písemku opsal.
6. Cítím se dobře mezi lidmi, kteří jsou chytřejší než já.
7. Dobrovolné domácí úkoly zásadně nedělám.
8. Je zbytečné ztrácet čas čtením, když se stručný obsah knihy dá zkopírovat z Googlu.

Reflexe:

Opravdu nám stačí dobré vysvědčení nebo inteligence, abychom byli moudří?

Vidíme, že nejspíš ne.

Možná jste už v životě potkali někoho, kdo byl velmi chytrý, ale za kamaráda byste ho nechtěli.

Zároveň vidíme, že vzdělání do životní moudrosti patří.

8 min

5. Diskuze - Užitečnost vzdělání

Čím víc toho umím, tím víc mohu být užitečný, svým vzděláním a schopnostmi mohu pomáhat i druhým.

Video – Učenec, který žvýká knihu

Shlédneme kousek videa.

Tento obraz nám ukazuje to, co jsme si před chvílí řekli.

Dáme důraz na přirovnání: Přijímání potravy = učení. Můžeme zmínit předešlé myšlenky.

Učení není snadné, může být „hořké“.

To, co se skutečně naučíme (co „sníme“), zůstává uvnitř nás za každých okolností. To je ta „sladkost“. A i když vypadne internet nebo jsme mimo civilizaci, máme to v hlavě, máme to všude s sebou,

není to závislé na baterkách, můžeme toho kdykoli využít.

Kdy vám pomohlo, že někdo jiný něco uměl?

(např. zubař vyléčil nemocný zub, atd.)

Kdy se vám hodilo něco, co jste se naučili ve škole?

(např. umět si něco přečíst, umět si přepočítat drobné v obchodě, rozumět anglickému videu na YouTube, poučit mladšího sourozence, udělat pomazánku, kterou jsme se učili na hodině vaření, atd.)

Např. drilování slovíček je nepříjemné, ale když potkáte cizince a umíte mu anglicky vysvětlit a ukázat cestu, máte z toho radost. Přináší nám to nejen užitek, ale i dobrý pocit.

Jak byste chtěli v budoucnu využít znalosti, které ve škole získáte?

Jak byste je jednou chtěli využít pro druhé?

Vedeme krátkou diskuzi s dětmi. Motivujeme žáky k tomu, aby byli co nejvíce konkrétní a praktičtí.

2 min

6. Závěr - shrnutí:

Vzdělání je pro život potřebné. Dokonce i to, co se nám na první pohled nezdá užitečné, nám pomáhá naučit se vytrvalosti a překonávat svou nechuť. A kdoví, co se nám jednou bude v budoucnu hodit. Zároveň jsme zjistili, že kromě znalostí potřebujeme i něco jiného, aby z nás vyrostly moudré osobnosti, které dobře prožijí svůj život. Naše vzdělání má smysl, když ho dokážeme správně využít – ve svém životě, ale i pro druhé.